

LBRIS

We know
books

TEPEȘ

O BIOGRAFIE A LUI
VLAD III DRACULA

ALEXANDRU BUICAN

ACTAEON BOOKS

CUPRINS

NOTĂ LA EDIȚIA A II-A
(9)

CUVÂNT ÎNAINTE
(11)

PROLOG: un prinț în exil
8 Februarie 1431–31 august 1436
(15)

PARTEA ÎNTÂI
„Părtași de venituri împărătești”
1436–1448

1: În cetatea de scaun Târgoviște
31 August 1436–februarie 1442
(41)

2: În Imperiul Otoman
Februarie 1442–23 noiembrie 1447
(59)

3: Domn!
23 Noiembrie 1447–7 decembrie 1448
(93)

PARTEA A DOUA

„Am însărcinat pe Vlad Voievod”
1448–1456

4: Mehmed II

7 Decembrie 1448–12 octombrie 1449
(107)

5: În Moldova

12 Octombrie 1449–17 octombrie 1451
(115)

6: În Transilvania

17 Octombrie 1451 – 24 septembrie 1452
(127)

7: Ioan de Hunedoara

24 Septembrie 1452–20 august 1456
(141)

PARTEA A TREIA

„Și așa de mult ura răul în țara sa”
1456–1461

8: „Când un om sau un domn este tare și puternic,
atunci poate face pacea cum vrea”

Iulie–17 decembrie 1456
(167)

9: „El i-a poftit la masă pe toți boierii și curtenii din țara sa”

17 Decembrie 1456–vara 1457
(179)

10: „A urmărit pe toți saxonii [pe care-i putea găsi]...”

„Și peoni [unguri], i-a ucis în număr foarte mare”

Vara 1457–10 septembrie 1458
(191)

11: „I-a poruncit să-și sape groapa și a pus să i se cânte după legea creștinească”

10 Septembrie 1458–11 octombrie 1460

(199)

12: „În cele din urmă afurisitul acela a devenit îngâmfat și și-a închipuit că este Satana”

11 Octombrie 1460–26 septembrie 1461

(209)

PARTEA A PATRA

„Pentru păstrarea creștinătății întregi”

1461–1462

13: „Părăsind prietenia prefăcută cu turcul, m-am hotărât să merg pe calea dușmăniei”

26 Septembrie-iarna 1461-1462

(233)

14: „Pe șoimii care erau luptătorii săi puternici, i-am făcut ca și cum nu s-ar fi născut”

Iarna 1461-1462–4 iunie 1462

(241)

15: „Voievodul Țepeș s-a războit așa cum trebuia”

4–29 Iunie 1462

(255)

16: „A fost predat de ai săi, din cauza răscoalei”

29 Iunie–8 septembrie 1462

(269)

17: „A mers măria-sa în munți la cetatea ce-și clădise pentru vremuri grele”

8 Septembrie–noiembrie 1462

(275)

PARTEA A CINCEA

„Și a primit înșelăciunea latină”
1462–1476

18: „Închis la Vișegrad pe Dunăre,
mai sus de Budin [Buda] 12 ani”
Noiembrie 1462–8 august 1475
(283)

19: Din nou în Transilvania
4 August–3 noiembrie 1475
(301)

20: „Când vor veni turcii și vor vedea aceasta,
de spaimă vor fugi”
3 Noiembrie 1475–6 septembrie 1476
(307)

21: „Mi s-a închinat toată țara românească
și toți boierii”
6 Septembrie–27 noiembrie 1476
(319)

22: „Sfârșitul lui a fost astfel”
27 Noiembrie–decembrie 1476
(327)

Epilog: „Dintre toți turbații și toți/ tiranii de care am auzit eu/
[...] N-a fost vreunul mai crunt”
(335)

NOTE
(339)

BIBLIOGRAFIE
(373)

INDICE DE NUME
(379)

1: ÎN CETATEA DE SCAUN TÂRGOVIȘTE

31 august 1436–februarie 1442

Orașul Târgoviște este, cronologic, cea de-a doua capitală a Țării Românești. Aflat la poalele dealurilor subcarpatice, de unde începe să se întindă câmpia ce se prelungește înspre sud, până departe, la Dunăre, se află la o distanță aproximativ egală de granițele de nord și de sud ale țării. Așezat pe cursul râului Ialomița, este înconjurat de păduri dese și de locuri mlăștinoase, care-l pot apăra în cazul invaziilor. Deși păstrează încă multe din caracterele rurale pe care le avusese înainte de a deveni — în jurul anului 1396 — reședință domnească, este acum un important târg, punct de trecere obligatoriu pentru drumurile comerciale ce-și fac loc prin trecătorile Carpaților și se continuă înspre Dunăre și Marea Neagră. Castelul domnesc, deloc impresionant, este totuși semnificativ mai mare decât casele boierești ce îl înconjoară și e apărat de un șanț — de peste douăzeci de metri lățime — placat cu pari de lemn, solizi, încastrați în mal. Biserica „domnească” — în care voievozii Țării Românești sunt „unși” de către patriarh —, aflată în incinta complexului, le domină prin mărime pe celelalte și fixează caracterul orașului.

Instalarea lui Vlad Dracul — devenit Vlad II Dracul —, la începutul toamnei, pe mult râvnitul tron al Țării Românești,

cu sprijinul lui Sigismund de Luxemburg, presupune implicit denunțarea tratatului încheiat de Alexandru II (Aldea) cu Murad II. Și Vlad II Dracul poate acum să-și dea seama că, în fața presiunilor externe — exercitate la sud de Imperiul Otoman și la nord de Regatul Maghiar —, politica de menținere a independenței statului nu e ușoară. Căci răspunsul lui Murad II, la schimbarea de domnie, nu întârzie. În jurul datei de 17 noiembrie o oaste turcească pătrunde în Țara Românească, jefuiește, ia robi și, ca de obicei, trece mai departe în Transilvania. Un izvor turcesc plasează în această perioadă — pe timp de iarnă însă — o incursiune nu prea fructuoasă: „Iar beiful de margine, Șah Malek, trecând prin Vidin, a făcut o incursiune în Țara Românească. El nu a avut noroc, deoarece era o iarnă foarte geroasă, din care pricină multor oameni le-au degerat mâinile și picioarele.”⁵³

Avertismentul este clar și Vlad II Dracul trebuie să accepte el însuși o politică de înțelegere cu puternicul imperiu de la sud. Astfel că, în anul următor, 1437, în fruntea unei numeroase delegații, călătorește în Asia Mică, la Brusa — fosta capitală a otomanilor —, să-l întâlnească pe Murad II. La discuțiile care au loc, e obligat să dea satisfacție deplină sultanului. „Și Vlad II Dracul, voievodul Țării Românești, care a fost amintit de curând, a venit trecând strămoșia și întâlnindu-se la Brusa cu sultanul Murad II; și închinându-i-se, i s-a supus și i-a făgăduit că, atunci când Murad II o să trebuiască să treacă în Ungaria, el îi va da vad, el va merge înainte până la granițele Alamaniei și Rusiei. Murad II, bucurându-se mult de aceste făgăduieli, l-a pus să stea la masă și să bea împreună cu el și l-a primit cu toată cinstea și cu daruri foarte multe pe el și pe însoțitorii lui, căci erau peste trei sute; și îmbrățișându-l, l-a lăsat să plece.”⁵⁴ De asemenea, noul domn al Țării Românești acceptă să plătească în continuare tributul anual — de 10.000 de galbeni — ce data de pe vremea tatălui său, Mircea I. Deci, la nici un an de la urcarea pe tronul Țării Românești, Vlad II Dracul „era tributar și avea legământ cu sultanul.”⁵⁵ Iată că, după ce se angajase față de Sigismund de Luxemburg să lupte contra lui Murad II, se

găsește într-o situație perfect simetrică celei în care se aflase Alexandru II (Aldea) în 1431!

În vreme ce tatăl său duce această politică de echilibru între cele două puteri de la nord și sud, micul Vlad crește și deschide ochii asupra lumii în care va trebui să trăiască. Cei din jur țin seamă de el — la 20 ianuarie, Vlad II Dracul îl menționase într-un hrisov domnesc, emis din Târgoviște. Dar este, desigur, fratele mai mare, Mircea, cel ce se bucură de atenția imediată a părintelui său, în virtutea faptului că, fiind primul născut, într-o desfășurare normală de evenimente, el ar trebui să-i urmeze în viitor la conducerea țării.

Alături de Mircea, Vlad trebuie să se supună și el exercițiilor fizice — înotul în râul Ialomița, în timpul verilor fierbinți și jocurile din timpul iernilor grele și lungi — care sunt obligatorii pentru formarea unui fizic sănătos și puternic. Copilul este robust, constituția lui lăsând încă de pe acum să se vadă că va fi soldat. Cei doi frați deprind și tehnicile de luptă: mânărea sabiei, tragerea cu arcul. Călăritul e esențial, și grajdurile tatălui le stau la dispoziție.

Vlad trebuie să-și însușească și o educație intelectuală potrivită rangului de prinț. În afară de limbile română, maghiară și germană, pe care le-a deprins la Sighișoara — unde legende locale mai amintesc și despre o morbidă curiozitate a copilului Vlad pentru execuțiile publice ce se desfășurau în piața centrală a cetății, aflată nu departe de casa părintească — e de presupus că se familiarizează, destul de rudimentar totuși, cu *chirilica* și *slavona*, limbi ale culturii scrise în zona sud-est-europeană. Dar istoria țării sale trebuie să-i fie întâia învățătură. În acest sens, el putea să afle, la acea vreme, mult mai mult decât ne-a permis nouă timpul — care face ravagii distrugând mărturiile —, să știm.

Și află, desigur, că Țara Românească, în fruntea căreia se găsește acum, după o lungă așteptare, tatăl său, a parcurs exact 115 de ani de istorie de la lupta — așa-zisă de la Posada —, în care, deja legendarul Basarab I Întemeietorul (1310–1352), l-a bătut sever pe regele Ungariei Charles I (1288–1342), în 1330,

sigilând astfel procesul de constituire al unui nou stat pe harta Europei de sud-est. Deși evenimentele care au dus la „întemeierea” lui sunt cunoscute, în istoriografie, sub termenul de „Descălecare”, ce face referire la acțiunea de sustragere de sub autoritatea Regatului Maghiar, prin trecerea, din Transilvania, peste munți, înspre sud, a celor mai refractari români — la asuprirea maghiară — sub conducerea lui Basarab I Întemeietorul, în realitate, însă, ea a constat mai ales în acțiunea de unificare a unor voievodate și cnezate conduse de nobili locali, aflate pe teritorii locuite de români și de strămoșii lor de mai bine de un mileniu. El a avut deopotrivă forța militară și puterea de convingere ca să aducă sub stăpânirea sa formațiuni prestatale ce se întindeau pe teritoriul delimitat, la Nord, de Munții Carpați, la Vest și Sud de Dunăre, iar la Est, de râurile Siret și Milcov. Deși civilizația românilor subcarpațici rămăsese cu mult în urma celei bizantine — în cuprinsul căreia își pierdeau cei mai destoinici fii —, ea nu a fost inexistentă. Ea ne este prezentată de istorici astfel: „Am cercetat mai sus starea Munteniei [Țara Românească] înainte de descălecare și am constatat că această regiune era alcătuită din mai multe state mici, puse sub autoritatea unor voievozi și cnezi, precum erau acelea ale lui Lytuon [Litovoi], Seneslau, Ioan și Farcaș, românii din Țara Lytira și cei din episcopatul cumanilor. Am văzut că aceste state posedau biserici și o organizare religioasă, precum și o clasă nobiliară; că plăteau dări către căpeteniile lor și tributuri către regii maghiari, cărora ele erau supuse în grade deosebite, așa că asupra unora, ca voevodatele lui Lytuon și Seneslau, regele unghuresc nu avea decât foarte puține drepturi; că locuitorii acestor voevodate lucrau pământul și măcinau grânelor în mori; că făceau comerț, atrăgând la ei pe ungurii și pe sașii din Transilvania, care-și primejduiau chiar credința catolică prin atingerea lor cu românii; că posedau știință de carte, învățând pe secui literele alfabetului; că erau, în sfârșit, destul de puternic organizați militărește, pentru a da ajutor regilor maghiari la respingerea dușmanilor, [pentru] a se opune năvălirii tătare și a căuta chiar să se sustragă de sub supremația unghurilor.”⁵⁶

Micul Vlad trebuie să fi pătruns încă de pe acum ideea că Regatul Maghiar fusese perceput atunci, în vremea constituirii Țării Românești — dar și a Moldovei, după cum va avea ocazia să afle mai târziu în viață —, nu numai ca un pericol, dar și ca o cauză, căci înființarea noului stat sud-est european fusese și o urmare directă a asupririi românilor de către puternicul vecin de la Nord, fapt ce avea să-i determine politica pentru secole de atunci înainte. Existența noii formațiuni statale a fost amenințată chiar de la început. În 1300, Charles I, după ce rezolvase unele probleme interne cu care se confruntase regatul, crezuse că sosise momentul să se revină la situația de dinainte și să lichideze noul stat ce acum controla ultimul segment al unui important drum comercial care cobora din Europa Centrală, pe Dunăre, până la Marea Neagră. Însă, în bătălia „de la Posada”, amintită mai sus, Charles I și-a văzut armata distrusă și el însuși abia a scăpat cu viață. Țara Românească era acolo ca să dureze! Lucru deloc ușor.

Fiul și urmașul lui Basarab I Întemeietorul, Nicolae Alexandru (1352–1364), a fost nevoit să recunoască, în 1354, suzeranitatea regelui maghiar Louis I (cel Mare) (1342–1382). Aceasta a adus cu sine obligația domnului român de a acorda privilegii negustorilor cetății Brașov, constând în efectuarea unui comerț scutit de taxe. Nicolae Alexandru a fost confruntat și cu o altă problemă: cea religioasă, văzându-se obligat să acorde dreptul Bisericii Romano-Catolice să creeze misiuni pe teritoriul țării. El însuși s-a căsătorit cu Clara (jumătatea secolului XIV), o catolică. Răspunsul la presiunile religioase ungrești a fost înființarea unui scaun mitropolitan și instalarea unui mitropolit la Curtea de Argeș — capitala de atunci a țării —, recunoscut de către patriarhia din Constantinopol. Vladislav I Vlaicu (1364–1377), fiul lui Nicolae Alexandru, a continuat lupta împotriva răspândirii, prin presiuni ungrești, a catolicismului, ajungând la un conflict deschis cu mama sa vitregă, Clara. Lui i se datorează înființarea unei noi mitropolii, la Severin, care să acopere teritoriile din Vest. Iar fratele său, Radu I (1377–1385), chiar în primul an al domniei, a avut parte de confruntări

armate cu oștile maghiare. Dan I, fiul cel mare al lui Radu I n-a stat la conducerea țării decât doi ani. Unii știau că ar fi fost ucis într-o luptă, în 1386, de către țarul Bulgariei, Ivan Shishman (1371–1395). Însă împrejurările dispariției sale nu erau tocmai clare. O umbră planează asupra marilor realizări ale fratelui său, Mircea I, tatăl lui Vlad II Dracul. Pentru că alții bănuiau că Dan I și-ar fi pierdut viața în urma trădării unor boieri opozanți. Spunându-se că însuși Mircea I ar fi fost capul complotului, se insinuează că el s-ar fi făcut vinovat de fratricid. Oricare ar fi fost adevărul — de multe ori o impresie are mai mare stabilitate în conștiința oamenilor decât adevărul însuși — cert este că, din acel moment, în interiorul dinastiei Basarabilor, se va produce o ruptură, cu serioase consecințe asupra succesiunii la tronul Țării Românești. Iar fiii nevârstnici ai lui Vlad II Dracul, și nepoți ai lui Mircea I, au prilejul să se pătrundă de această problemă, una dintre cele mai serioase cu care se confruntă familia lor, și căreia ei înșiși vor trebui să-i facă față în viitor: între urmașii lui Dan I, numiți Dănești și cei ai lui Mircea I, cărora li se spune de pe acum Drăculești, se perpetuează o ură ce va motiva lupta pentru putere, devenită notorie chiar și cu mult dincolo de granițele țării. Nici în 1536 rivalitatea nu se stinsese, când umanistul Nicolaus Olahus (1493–1568), el însuși din familia Drăculeștilor, încă putea afirma, privitor la conflictul dintre Dănești și Drăculești, că „aceste două familii până în ziua de azi sunt în continuă dușmănie.”⁵⁷

Lui Mircea I, cel care va da măsura măreției casei domnitoare a Basarabilor — devenind un punct de referință pentru toți cei ce-l vor urma la conducerea statului —, i s-a datorat încheierea procesului de fixare teritorială a Țării Românești. În 1389 el recucerise Amlașul și Făgărașul, ținuturi de peste munți, aflate anterior sub autoritatea înaintașilor săi, dar care fuseseră trecute sub stăpânirea maghiară. Acțiunea încordase relațiile cu tânărul rege al Ungariei, Sigismund de Luxemburg. În iarna 1388-1389, Mircea I, îndreptându-se spre Est, cucerise despotatul Dobrogea — aflat între Dunăre și litoralul Mării Negre — care, după dispariția despotului Ivanco (?–1388) era în pericol să cadă sub

control otoman. Și, în Vest, readusese sub stăpânirea sa Banatul Severinului. Prin aceste fapte, Mircea I întregise teritoriile țării, dându-le o extindere fără precedent. În consecință, se putuse intitula: „Io, Mircea [I], mare voievod și domn, din mila lui Dumnezeu și cu darul lui Dumnezeu, stăpânind și domnind peste toată țara Ungrovlahiei și al părților de peste munți, încă și către părțile tătărești și Amlașului și Făgărașului herțeg și domn al Banatului Severinului, încă și până la Marea cea Mare și stăpânitor al cetății Dîrstorului.”⁵⁸ Deși mai înainte Vladislav I Vlaicu purtase anumite lupte cu otomanii, Mircea I fusese cel care ajunsese la prima confruntare majoră cu puterea imperiului lor. Conștient de efectele pe care le vor avea cuceririle acestora la sud de Dunăre, el se pregătise să le facă față. După ce, în 1395, otomanii desființaseră complet statul bulgar, în anul următor, ca o consecință logică, trecuseră fluviul, sub conducerea lui Baiazid I. Întâmpinați — într-un loc înregistrat de istorie doar sub numele de „la Rovine” —, de către Mircea I, fuseseră învinși într-o luptă ce avea să devină emblematică pentru istoria românilor. Important fusese și faptul că Mircea I găsisese atunci o tactică de luptă, adaptată la condițiile de teren, specifice țării, tactică ce va fi adoptată apoi de toți domnii țării: „Mircea I strângând oastea țării, nu și-a făcut planul să vină asupra lui și să dea lupta, ci cu multă grijă și-a pus la adăpost în muntele Brașovului femeile și copiii. Mai după aceea însă se ținea și dânsul cu armata pe urmele lui Baiazid I prin pădurile de stejar ale țării, care sunt multe și acoperă în toate părțile țara, să nu fie ușor de umblat pentru dușmani și nici lesne de cucerit. Și, ținându-se pe urma lui, săvârșea isprăvi vrednice de amintit, dând lupte când vreo unitate dușmană, rupându-se, se îndrepta undeva prin țară după hrană sau la prădat vite; și așa, cu foarte multă îndrăzneală, se ținea de armată. Ținându-se de urma lui Baiazid I, se lupta întruna cu dânsul în chip strălucit. Și se zice că armata fiind în cale, se ținea strâns în urma ei, punând-o la mare suferință și o aducea în situații grele și nu înceta să-i facă stricăciune.”⁵⁹ Prestigiul crescând, de care începuse să se bucure Mircea I, dusese apoi la participarea lui la așa-zisa „Cruciadă

de la Nicopole”, sfârșită tragic pentru forțele creștine. Însă performanțele lui, ca domn al unui voievodat puternic, continuaseră. În vremea luptelor pentru putere din Imperiul Otoman, în perioada imediat următoare crizei provocate de Timur, cunoscută nouă sub numele de „Interregn”, el îl sprijină, în 1410, pe fiul lui Baiazid I, Musa (1410-1413), un tânăr de douăzeci și doi de ani. Acesta nu domnise însă decât trei ani, pierzându-și viața în confruntarea cu fratele său Mehmed, viitorul Mehmed I (1413–1421), fiind trădat de către ienicerii săi. După această dată, Mircea I îl ajutase pe șeikul Bedreddin (1359–1416), o figură carismatică — și eminent învățat —, cu mare priză la populație, care provocase o însemnată revoltă, în 1416, încercând să-l înlăture pe Mehmed I. Din nefericire pentru interesele lui Mircea I, și ale țării sale, acest protejat sfârșise și el în ștreang. Personalitatea lui Mircea I și realizările sale vor fi standardele după care, în viitor, țara își va judeca domnii, iar aceștia, tot după ele, vor fi nevoiți să se judece pe sine.

Cei doi fii ai lui Vlad II Dracul pătrund și ideea că, în vremea domniei lui Mircea I, odată cu încheștarea Țării Românești în această strânsoare, exercitată la Nord de Regatul Maghiar și la Sud de Imperiul Otoman, se instalase deja scena pe care se vor împlini și destinele tatălui lor și chiar și ale lor.

În afară de cunoașterea istoriei țării sale, educației lui Vlad i se adaugă și o alta, „știința conducerii”, cu care Vlad II Dracul voiește să-și familiarizeze fiii, încă de foarte tineri, ținându-i pe lângă el. Una dintre nedumeririle micului Vlad trebuie să fie, în acest sens, natura relațiilor tatălui său cu dregătorii care-l înconjoară în cadrul instituției ce se numește *sfatul domnesc*. Ceea ce-l va fi uimit mai ales este opoziția pe care aceștia o fac, fără temere, domnitorului. Lui Vlad îi va fi devenit foarte clar și adevărul că, în țara sa mică, stările interne depind, în mod disproporționat, de evenimentele internaționale. Acestea îl frământă pe tatăl său chiar mai mult decât cele domestice și cei doi băieți trebuie să se familiarizeze cu un orizont ce-l depășește cu mult pe cel al curții domnești de la Târgoviște.

Expansiunea otomană îngrijorează întreaga Europă care caută soluții s-o stăvilească. Semnul succesului ar fi salvarea Imperiului Bizantin. Dar ajutorul acordat acestuia se condiționează, de către Vestul puternic, de unificarea Bisericilor Ortodoxă și Romano-Catolică. Rezolvarea diferendelor dintre cele două biserici, care împiedică unirea, se încearcă să se facă printr-un nou Conciliu, organizat inițial la Basel, dar care s-a mutat la Ferrara. Aici sosește, la sfârșitul lunii ianuarie 1438, papa Eugenius IV, urmat fiind, la scurt timp, de împăratul bizantin Ioan VIII Palaeologus, însoțit de Patriarhul Joseph II al Constantinopolului și de o delegație care numără, nici mai mult, nici mai puțin, decât șapte sute de persoane — toți cu bărbi și cu haine somptuoase care, e de crezut, că le împiedică serios mișcările. Primele luni vor fi dedicate chestiunilor de procedură: se excomunică participanții care, rămași la Basel, au pretenția să continue acolo Conciliul; se stabilesc locurile pe care vor sta Eugenius IV și Ioan VIII Palaeologus în incinta catedralei din Ferrara; și, simbolic, se păstrează, gol, tronul lui Sigismund de Luxemburg, ce murise, pe neașteptate, la 9 decembrie trecut. Dispăruse prudent, căci scăpase de chinul discuțiilor privitoare la: *aghiazmă, zel, purgatoriu* — interesante poate pentru doctrinarii bisericii, dar absurde pentru conducătorii politici și militari. Astfel de probleme îi vor extenua pe participanți care, la 17 iulie, neînregistrând vreun rezultat, vor fi nevoiți să suspende lucrările în perioada vacanței — de care Ioan VIII Palaeologus profită ca să se bucure de plăcerile vânătorii în jurul Ferrarei.

Împăratul bizantin cere ajutor unora care nu se pot ajuta ei înșiși. Căci cucerirea cu ușurință de către Murad II a Tesalonicului, vândut de bizantini Republicii Veneția, mai face evident și faptul că, la această dată, situația acestei puteri europene se prezintă destul de îngrijorător. Otomanii, pătrunzând mereu mai adânc înspre vestul Peninsulei Balcanice, se apropie amenințător de coasta Mării Adriatice, unde se află înșirate importante colonii venețiene — câteva se găsesc și în vârful sudic al peninsulei —, dintre care cea mai dezvoltată este Ragusa. Mai mult chiar, Murad II se arată preocupat și de lărgirea flotei sale cu care ar

urma să amenințe supremația Veneției pe mare. Și asta, printr-un război ce s-a declanșat odată cu cedarea Tesalonicului, act în care Murad II a văzut o provocare. Ceea ce e și mai rău este faptul că dogele Veneției, Francesco Foscari și Senatul sunt mai preocupați de un interminabil război cu Filippo Maria Visconti, ducele Milanului, război care le distrage atenția de la pericolul cu adevărat mare.

Papalitatea însăși are motive de îngrijorare, căci Roma este în aceeași măsură amenințată. Otomanii, odată ajunși pe coasta Mării Adriatice, după ce ar fi lichidat pe rând Serbia, Bosnia, Croația, Albania, ar privi peste apă la republicile italiene din Peninsula Italică. De aceea papii sunt mereu, sau ar trebui să fie, preocupați de stăvilirea acestei expansiuni. Și asta — cea mai bună apărare este ofensiva! — nu s-ar putea face mai bine decât prin organizarea de cruciade. Ideologic, catolicismul ar oferi instrumentul cel mai potrivit împotriva musulmanilor „barbari”. Și bulele papale, care să-i cheme pe creștini la cruciadă, n-au lipsit. Însă chiar și pentru contemporani există conștiința că ideea de *corpus christi* este cumva în declin, odată cu declinul papalității înseși.

Toate aceste realități trebuie să fie cunoscute celor doi frați, căci ele condiționează însăși politica pe care tatăl lor este nevoit s-o ducă. Dacă moartea lui Sigismund de Luxemburg înseamnă pentru Vlad II Dracul dispariția unui sprijin, destul de îndoielnic — căci s-a dovedit că el n-a putut să ducă altă politică decât urmase și Alexandru II (Aldea) —, ea aduce cu sine măcar înlăturarea unui factor inhibitor în deciziile de politică externă. Deja, la 3 iulie trecut, o scrisoare a raguzanilor se făcuse ecoul zvonurilor ce circulau în legătură cu vizita lui Vlad II Dracul la Brusa, zvonuri de care Sigismund de Luxemburg nu se putea să fi fost ocolit.

Sigismund de Luxemburg fusese urmat la conducerea Sfântului Imperiu Latin de ginerele său, Albert II de Habsburg, care de asemenea fusese încoronat, cu numele de Albert I, rege al Ungariei — la Székesfehérvár, oraș istoric și reședință regală, loc de păstrare a bijuteriilor coroanei și Panteon al regilor